

Трапным народным словам — па ворагу

Да 50-годдзя з дня выхаду ў свет кнігі Ул. І. Леніна «Матэрыялізм і эмпірыкрытыцызм»

Праца Ул. І. Леніна «Матэрыялізм і эмпірыкрытыцызм» — геніяльна ўклад у развіццё марксісцкай філасофіі, тэарэтычна аб'ява Камуністычнай партыі. У гэтай працы Ленін разграміў эмпірыкрытыцызм як рацыяністную ідэалогію, як філасофскую аснову рэвізіянізму эпохі імперыялізма.

Выкрываючы рэвізіяністаў усіх масцей, Ул. І. Ленін геніяльна абгульнуў матэрыялістычны адкрыты прыродазнаўства канца XIX — пачатку XX стагоддзяў, адстаў навуковыя асновы дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізма. У працы Ул. І. Леніна выказаў глыбока навуковы, глыбока народны па сваёй сутнасці погляд і ідэю, у сувязі з чым ён не выпадкова часта звяртаўся да трапнага народнага слова, да народнай мудрасці, якая даламатала выкрываць і высмейваць ворага, бльі яго бяздасна.

Характэрныя ідэалістычную філасофію рэвізіяністаў, у прыватнасці філасофію рускіх махістаў, Ул. І. Ленін каб падкрэсліць яе асуджанасць, выкарыстоўвае ў якасці вобразнага і трапнага выразу вядомаму народнаму прыказку «Коток узяў — вей птычце пропасты». «Недарожныя мары» рацыянісцкай іх дарожныя спробы «адшукаць месціна для фізікі», Ленін параўноўвае з «самошуканнем». Падобныя выразы, парэцнутыя з крыніц народнай творчасці, даламатілі даходліва фармулююць глыбокі вывады, якія і па сутнасці, і па форме як б'юць ад жыццёвай мудрасці народнага мас.

Паказваючы поўную навуковую бязпаважнасць філасофскіх разважанняў махістаў (у прыватнасці Г. В. Чарнова), прааналізаваны іх патаўгі скажыце сэнс тэарэтычных улажэнняў заснавалі на марксізме. Ул. І. Ленін разка асуджае рэвізіяністаў і зноў карыстаюцца трапным народным словам: «... врите, да знайце же меру!» Спробы паліць вучэнне Энгельса «пад махісцкім соусам» Ленін называе вядомым фабрыканам, робчы своеасаблівы вывад: «Не паданіцца бы толькі нашым патэнціям паварам». І гэты выраз аказаўся вельмі дарачы: ён даходліва і вобразна перадае думку аўтара.

Ул. І. Ленін падкрэслівае, што аб філасофскай тэра пераважне не па «афішак», а па тым, якія вырашаны асноўны тэарэтычныя пытанні. Прыкраснасць гэтага палажэння ён падкрэслівае агульнявальнай, але крыху зменнай народнай прымаўкай: «0 чловеке судят не по тому, что он о себе говорит или думает, а по его делам». У гэтым вываду вывад аўтара геніяльнай працы «Матэрыялізм і эмпірыкрытыцызм» знаходзіць поўную адпаведнасць у народнай філасофіі, становіцца да канца зразумелым і пераканальным нават для непадрыхтаванага чытача.

Пры даламозе народнага слова Ул. І. Ленін саркастычна высмейвае ворагаў рэвізіяністаў. Так, выкрываючы сутнасць і значэнне «фізічнага ідэалізма», у прыватнасці смяючыся на «Тэорыі фізікі» П. Люнгера, Ул. І. Ленін заўважвае: «И дождит же человек в открытую дверь!» З-за падобнага роду «роковых недоразумений», паводле саркастычнай заўвагі Леніна, і «загорелся сыр-бор». Настолькі ж саркастычна гучыць і заўвага ў адрас пазітывіста А. Рая, які дарэмна «трудится в поте лица своего», каб прытрыцца «абыходным шляхам» махізма, які згодна не з аб'ектыўнай рэальнасцю, а з «абыходнымі шляхамі» «введзены» аб'ектыўнасць з духу, свядомасцю, з «спіскачана».

Ужо з прыведзеных прыкладаў відаць, як пры даламозе трапнага народнага слова Ул. І. Ленін у разе выпадкаў багата паражаў рэвізіяністаў, ворагаў марксісцкай навукі, марксісцкай філасофіі. Падобных прыкладаў у працы «Матэрыялізм і эмпірыкрытыцызм» доволі многа. Імяна ў мэтах барацьбы з рэвізіяністамі Ленін выкарыстаў пачуду серыю трапных народных прыказкаў, прымавак і фразеалагізмаў. Да іх адносяцца, апрача пам'янутых, і такія, які «оказывают медвежий услугу», «что у кого болит, тот о том и говорит», «смысла солила зачехь море», «для мыши силь-

П. АХРЫМЕНКА.

Землі 600 чалавек займаюцца ў розных групах мастацкай самадзейнасці ў Гомельскім Палацы культуры імя Ул. І. Леніна. Аркестр народных інструментаў — малды калектыў Палаца. Ён арганізаваны ў лістападзе мінулага года. Кіруе заняткамі вопытны цымбаліст Георгій Бяспылка. Уздзялікі аркестра ўжо не раз выступалі ў канцэртах.

На задку: група цымбалістаў на рэпетыцыі. На пераднім плане камсамолка Марыя Карпенка. Фота М. Мінковіча.

Часопісы ў маі

«ПОЛЫМЯ»

Пятні нумар адкрывацца вершамі Ганні Новік і Уладзіміра Карыны. У новай з'явінай пэзіме Антона Бялявіч «Карні дуба» створаны тыповы вобраз беларускага селяніна, які ў жыццёвых нягодах дакастрычкова рэагаванасць набываў моц і гарт для барацьбы з сацыяльным прыгнётам.

Друкуюцца закінчаныя апавесці Р. Сабалеўкі «Караліні», сатырычна камедыя «Чортаў тузін», узятая з літаратурнага архіва заўчасна памёршага беларускага пісьменніка Пятра Лудо, твор з літаратурнага спадчыны Ізі Харыка «Перш трактар» у перакладзе на беларускую мову Алеся Звонака.

Мужным патрыёту Радзімы Аляксандра Васільевічу Кулакову прысвячае свой нарис «Хлопец з Каменнай» Леанід Прокша.

У раздзеле «Публіцыстыка і крытыка» змешчаны артыкул дырэктара Інстытута эканомікі АН БССР Г. Кавалюскага «Новы этап у развіцці эканомікі рэспублікі».

Артыкул В. Шацін «З песнямі прадаў» прысвячае старэйшаму беларускаму кампазітару М. Чуркіну, 90-годдзе якога ў гэтым месяцы будзе адзначаць грамадская рэспубліка.

Пад рубрыкай «Успаміны, дзёнікі і дакументы» часопіс пачынае друкаваць успаміны Паўліны Мядзёцкай «Сцежкамі жыцця».

Змешчаны рэцэнзіі Ул. Юрвіча на зборнік апавяданняў Міколы Луцкага «Варшавы і А. Санжэнава — на кнігу Ул. Яфіла, прысвечана — на кнігу Ул. Яфіла, «Тэатр: нова гісторыі беларускага тэатра»; С. Сваякава — на кнігу Жукічэвіча, Машышава і Рагозына «Гарады і сёлы Беларускай ССР».

На апошніх старонках — кароткія рэцэнзіі.

«МАЛАДОСЦЬ»

Часопіс друкуе вершы Анаія Вераб'я, Артура Волскага, Івана Калесніка, Васіля Макарэвіча, Юрася Сяірко, Кастуся Ціхіці.

«Обалаская апавесць» Юрыя Набавата расказвае аб гераічных справах нашай моладзі ў часы Вялікай Айчыннай вайны.

Рад цікавых думак аб літаратуры выказаў у сваім інтэрв'ю народны пісьменнік Кандрат Крапіва.

Журналіст Алесь Матусевіч дзеліцца з чытачамі сваімі успамінамі. Нарыс Зіновія Ільскага «Сцяга»

Тэарэтычную цікавасць уяўляе пытанне аб гісторыі беларускіх цымбалістаў. Адкуль неспадзявана яны занесены ў Беларусь, чаму неманіта яны асабліва прыйшлі ў Беларусь, як балаяйка ў рускіх або бандура ў украінцаў? Безумоўна, піша аўтар, іх распаўсюджанне ў нас мае «велькі агульна-эстэтычны паліць, робіць спробу выявіць пэўныя заканамернасці беларускай савецкай песнянай творчасці, даследаваць асаблівасці вобразнага адлюстравання сучаснай рэчаіснасці ў нацыянальнай народнай творчасці. У артыкуле музыказнаўчы аналіз спалучаецца з эстэтычным».

Асноўны тэарэтычны сэнс артыкула — распрацоўка пытання аб традыцыях і наватарстве ў народна-песнянай творчасці. Аналізуючы лепшыя зоры сучаснай беларускай народнай песні, аўтар выказвае думку, што на падставе трынаццаці нацыянальных песняных традыцый можна ярка і пераканальна развіць новую савецкую песню, выкарыстоўваючы і пераўтвараючы традыцыйныя жанры і сродкі музычнай мовы, якія складалі гістарычна. Многа ўвагі надае аўтар аналізу новых рысаў у сучаснай народнай песні ў адрозненне ад беларускай традыцыйнай песняна-творчасці.

Артыкул народнага артыста БССР І. Жыноўіча — сціслы нарыс аб беларускіх цымбалах, у якім выказаны думкі аб паходжанні і даўнасці распаўсюджвання цымбал у Беларусі. Аўтар таксама знаеці чытача з іх будовай, ладам і гукарадам, прыводзіць цікавыя прыклады творчага стаўлення народных музыкантаў да свайго інструмента. Разглядаючы найбольш характэрныя гукарады цымбалаў, якія былі ўжытыя і перададзены ў розных абласцях Беларусі, І. Жыноўіч робіць адпаведныя вывады аб перавагах і абмежаванасці кожнага з іх.

Надзённая праблема

Выкананне наметанай XXI з'ездам КПСС праграмы развіцця сельскагаспадарчай вытворчасці краіны ў валькіх меры залежыць ад узорнай кіраванасці калгасаў, матэрыяльнай зацікаўленасці людзей і правільнай арганізацыі аплаты працы калгасных кадраў.

У сувязі з гэтым сёчасова пастаўлена пытанне, якое ўзняў А. Ракаў у артыкуле «Гэта заслужае увагі» («Літаратура і мастацтва» ад 18 красавіка г. г.).

У апошні час многія перадавыя арцы, выкарыстоўваючы вопыт і творчую ініцыятыву калгаснікаў, пачалі ўжываць рад новых, больш пратрасіўных форм аплаты працы. Аднак з-за адсутнасці дасканала абгрунтаваных рэкамендацый асноўная маса калгасаў яшчэ і сёння карыстаецца ўстаралымі формамі аплаты.

Зусім правільна ставіцца А. Ракаў пытанне аб неабходнасці ліквідаваць стракатасць ва ўзроўні і прынах аплаты працы кіруючага персаналу калгасаў рэспублікі і ўстанавіць адзіную агульную сістэму.

Аднак, крытыкуючы старую сістэму аплаты, А. Ракаў чамусьці толькі мімаходом выказвае прапанову, як уадакарніць яе і дагалева не абгрунтаваць свае думкі. З артыкула можна зрабіць вывад, што амаль ні ў адным калгасе рэспублікі не прымяняюцца больш або менш правільныя прагрэсіўныя формы аплаты кіруючых кадраў. А на самай справе ў разе арцель аплаты працы старшын калгасаў і брыгадзнікаў вытворчых брыгад праводзіцца ў залежнасці ад аб'ёму прадукцыі, якая выпускаецца. І хоць на практыцы ў многіх выпадках гэты прыём скажана, але ўсё ж яго варта лічыць найбольш дасканалам.

У чым жа прычына няправільнага прымянення прынятай аплаты працы старшын калгасаў у залежнасці ад выхаду прадукцыі? Справа ў тым, што ў некаторых калгасах аплата працы кіруючых работнікаў ставіцца ў залежнасці ад аб'ёму вытворчасці. Яна праводзіцца шляхам устапаўлення расцэнак у працэдурх за адзінку кожнага ў пасобіку віду арцельнай прадукцыі. Адвольнае ўстапаўленне гэтых расцэнак кі пераіманне іх з іншых гаспадарстваў прыводзіць да таго, што некаторыя работнікі атрымліваюць у канцы года залішне высокую аплату, другія ж — наадварот. Таму такая сістэма ў большасці выпадкаў не апраўдае сабе. У гэтым варта цалкам пагадзіцца з тав. Ракавым. Аднак адмаўляць прыцып аплаты

у залежнасці ад аб'ёму вытворчасці не адпавядае ўзроўню паступлення грашовых прыбыткаў і ступені вышэйняга эканамічнага сельскагаспадарчых арцель.

Для нагляднасці возьмем калгас «Шлях да камунізма» Берастовіцкага раёна. На сто гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў прыбыткі склалі 70 тысяч рублёў. Старшыня калгаса атрымлівае ў сярэднім за месяц па 1651 рублю. А пачоб у калгасе імя Леніна пры такім жа ўзроўні прыбыткаў на сто гектараў старшыня атрымлівае 3 942 рублі, г. я. амаль у два з паловамі разы больш. У калгасе «Праўда» гэтага ж раёна пры даходнасці 80 тысяч рублёў на кожны сто гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў старшыня выплачваецца па 1 672 рублі ў месяц, а ў сельскарабелі «Гвардыя» пры даходнасці ў 78 тысяч рублёў на сто гектараў — 2 900 рублёў. А дэюль

большасці выпадкаў не адпавядае ўзроўню паступлення грашовых прыбыткаў і ступені вышэйняга эканамічнага сельскагаспадарчых арцель.

Нагляднасці возьмем калгас «Шлях да камунізма» Берастовіцкага раёна. На сто гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў прыбыткі склалі 70 тысяч рублёў. Старшыня калгаса атрымлівае ў сярэднім за месяц па 1651 рублю. А пачоб у калгасе імя Леніна пры такім жа ўзроўні прыбыткаў на сто гектараў старшыня атрымлівае 3 942 рублі, г. я. амаль у два з паловамі разы больш. У калгасе «Праўда» гэтага ж раёна пры даходнасці 80 тысяч рублёў на кожны сто гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў старшыня выплачваецца па 1 672 рублі ў месяц, а ў сельскарабелі «Гвардыя» пры даходнасці ў 78 тысяч рублёў на сто гектараў — 2 900 рублёў. А дэюль

Закон, прыняты ў 1956 г. нашым урадам аб Статуте сельскагаспадарчых арцель, прадстаўляе права калгасам самім устапаўляць парадак наміравання і аплаты працы. Але гэты закон у разе выпадкаў прымяняецца няправільна, не ў ітартарсах умацавання грамадскай гаспадаркі.

Напрыклад, старшыня калгаса «Сябра» Брэсцкага раёна Н. Раяскаву за 1957 г. было налічана каля 70 тысяч рублёў, што складае на 5 700 рублёў ў месяц. Дарчы, такі прыклад можна прывесці многа. Як правіла, высокая аплата старшын калгасаў у пераважнай

важ — з даламога працадзёнці шляхам налічэння грашовай аплаты. Не выклікае сумнення, што ў калгасе, які перайміў ўжо на гартанаваную грашовую аплату працы калгаснікаў, старшын неабходна паліць грашма. У астатніх жа выпадках, на нашу думку, асноўную аплату працы старшын калгасаў метагэдня рабцы па працэдурх у залежнасці ад выхаду прадукцыі. Усе формы дадатковых аплат кіруючым кадрам, рэкамендаваны раней выдзеленым паставанам (грашовая прэмія за ільнардуцыю, дадатковую аплату за мяса і малака і г. д.), з мэтай скарочэння мнства каналаў аплаты метагэдня ліквідаваць, устапаўляючы адзін прыцып заахочвання іх за перавыкананне даяржаўных планаў рэалізацыі прадукцыі.

Думка тав. Ракава аб тым, што ў якасці дадатковага матэрыяльнага заахочвання старшын калгасаў можна прымяніць сістэму грашовага прамавання іх за кошт чыстага прыбытку калгаса на дадзеным этапе не ажыццявіма. Вылічэнне апошняй ускладняецца адсутнасцю адзінага гарантыўнага ўзроўню аплаты працы калгаснікаў ва ўсіх гаспадарках і іншым акалічэнням.

Устапаўляць якую-небудзь адзіную шкалу аплаты працы адміністрацыйна-кіруючага персаналу для ўсіх калгасаў рэспублікі ў залежнасці ад аб'ёму вытворчасці, на нашу думку, нельга. Пакуль што калгасы знаходзяцца ў розных вытворчых умовах не толькі ў межах рэспублікі, але і ў межах кожнай вобласці і нават раёна. Улічыць гэтыя ўмовы (нагульнае ўраўнаважэнне глеб, адпаведнасць зямель і засмечанасць камення і г. д.) у адной шкале для ўсіх рэспублікі, на наш погляд, пакуль што немагчыма. Таму кожнай арцель метагэдня прадстаўляе права самай устапаўляць узровень аплаты працы тако і іншага работніка, зыходзячы з мясцовых умоў вытворчасці. Аднак прыцып аплаты метагэдня даяржаць адны ва ўсіх калгасах.

Варта ўстапаўляць строгі кантроль за парадак заахочвання аплаты працы тако і іншага работніка адміністрацыйна-кіруючага персаналу, бо ў многіх выпадках яна устапаўляецца прабурэннем калгаса без ведама калгаснікаў. У гэтай справе павінны адгартыць сваю ролю і органы юстыцыі на месцах.

В. ТАНКОВІЧ,
навуковым супрацоўнік Інстытута эканамікі навук БССР.

Пытанне пастаўлена сёчасова

У газеце «Літаратура і мастацтва» ад 18 красавіка г. г. быў надрукаваны артыкул А. Ракава, у якім пастаўлена пытанне аб неабходнасці ўпарадкавання сістэмы аплаты працы адміністрацыйна-гаспадарчых работнікаў калгасаў.

Закон, прыняты ў 1956 г. нашым урадам аб Статуте сельскагаспадарчых арцель, прадстаўляе права калгасам самім устапаўляць парадак наміравання і аплаты працы. Але гэты закон у разе выпадкаў прымяняецца няправільна, не ў ітартарсах умацавання грамадскай гаспадаркі.

Напрыклад, старшыня калгаса «Сябра» Брэсцкага раёна Н. Раяскаву за 1957 г. было налічана каля 70 тысяч рублёў, што складае на 5 700 рублёў ў месяц. Дарчы, такі прыклад можна прывесці многа. Як правіла, высокая аплата старшын калгасаў у пераважнай

відавочна, што паследа неабходнасці перагледзець сістэму аплаты працы кіруючых работнікаў калгасаў.

А. Ракаў правільна ставіць пытанне аб устапаўленні адзінага прыцыпу аплаты працы ў адпаведнасці з узроўнем развіцця эканамікі калгаса і ў залежнасці ад уздыму агульнага ўзроўню матэрыяльнага жыцця калгаснікаў. Ажыццяўленне такога прыцыпу даволі ліквідаваць разрыў ва ўзроўні аплаты працы кіруючых работнікаў і рэальна матэрыяльна зацікаўленасці людзей у агульным уздыме эканамікі сваіх калгасаў. Пытанне гэтае пастаўлена сёчасова. Яно патрабуе неадкладнага вырашэння.

А. ЛАБАНАУ,
старшым навуковым супрацоўнік Інстытута эканамікі навук БССР.

Грунтоўнае даследаванне

Музыказнаўчая навука яшчэ не можа пахваліцца багатым спецыяльным даследаваннем, буйных навуковых работ аб нават невялікіх брашурах, прысвечаных беларускай прафесійнай і народнай музыцы, музычнай эстэтыцы.

Беларускае музыказнаўства пачало развіццё ў савецкі час, услед за стапаўленнем і развіццём беларускай прафесійнай музыкі. Яно з'явіла вельмі маладое, не мае сваіх чыста ўсталяваных традыцый, а толькі вяртаецца да іх, абіраючыся на вопыт рускага класічнага і савецкага музыказнаўства.

Усеасны музыказнаўчы пленум, прысвечаны стану музыказнаўства братніх рэспублік — Украіны, Беларусі і Малдавіі, які адбыўся ў канцы 1958 г. у Кіеве, адзначыў некаторыя поспехі беларускіх вучоных у развіцці музычнай фалькларыстыкі. Разам з тым крытыкавалі слабую працу беларускага музыказнаўства, у тым ліку за малую колькасць друкаваных прац.

Натуральна, што выхад у свет першага выпуску «Навукова-метадзічных запісак» Беларускай кансерваторыі (Мінск, 1958. Рэдактар В. Семяноў) выклікаў цікавасць у музыкаў.

Асноўны аўтарскі калектыў зборніка — педагогі кафедры кампазіцыі, гісторыі і тэорыі музыкі (пяць артыкулаў з сямі). Апрача таго, з артыкуламі выступілі І. Жыноўіч (кафедра народных інструментаў) і А. Васілевіч (кафедра марксізма-ленінізма). Наглядаючы на тое, што «Навукова-метадзічны запіскі» не прадугледжваюць адзінага тэматычнага плана артыкулаў, у гэтым выпадку аказаўся цэнтральны тэматычны стрыжань — аснове зборніка даследаванні, звязаныя з беларускай народнай музычнай творчасцю. Сур'ёзная работа І. Мухарыскай — 40 год жыцця беларускага

народа ў народнай песні». Звычайна даследчыкі больш ахвотна звяртаюцца да старой народна-песнянай творчасці, чым да сучаснай, якая толькі яшчэ складалася. І. Мухарыская ж смела падходзіць да складанага і надзейнага тэмы. Яна аналізуе сучасную народную песню з шырокіх агульна-эстэтычных паліць, робіць спробу выявіць пэўныя заканамернасці беларускай савецкай песнянай творчасці, даследаваць асаблівасці вобразнага адлюстравання сучаснай рэчаіснасці ў нацыянальнай народнай творчасці. У артыкуле музыказнаўчы аналіз спалучаецца з эстэтычным».

Асноўны тэарэтычны сэнс артыкула — распрацоўка пытання аб традыцыях і наватарстве ў народна-песнянай творчасці. Аналізуючы лепшыя зоры сучаснай беларускай народнай песні, аўтар выказвае думку, што на падставе трынаццаці нацыянальных песняных традыцый можна ярка і пераканальна развіць новую савецкую песню, выкарыстоўваючы і пераўтвараючы традыцыйныя жанры і сродкі музычнай мовы, якія складалі гістарычна. Многа ўвагі надае аўтар аналізу новых рысаў у сучаснай народнай песні ў адрозненне ад беларускай традыцыйнай песняна-творчасці.

Артыкул народнага артыста БССР І. Жыноўіча — сціслы нарыс аб беларускіх цымбалах, у якім выказаны думкі аб паходжанні і даўнасці распаўсюджвання цымбал у Беларусі. Аўтар таксама знаеці чытача з іх будовай, ладам і гукарадам, прыводзіць цікавыя прыклады творчага стаўлення народных музыкантаў да свайго інструмента. Разглядаючы найбольш характэрныя гукарады цымбалаў, якія былі ўжытыя і перададзены ў розных абласцях Беларусі, І. Жыноўіч робіць адпаведныя вывады аб перавагах і абмежаванасці кожнага з іх.

Тэарэтычную цікавасць уяўляе пытанне аб гісторыі беларускіх цымбалістаў. Адкуль неспадзявана яны занесены ў Беларусь, чаму неманіта яны асабліва прыйшлі ў Беларусь, як балаяйка ў рускіх або бандура ў украінцаў? Безумоўна, піша аўтар, іх распаўсюджанне ў нас мае «велькі агульна-эстэтычны паліць, робіць спробу выявіць пэўныя заканамернасці беларускай савецкай песнянай творчасці, даследаваць асаблівасці вобразнага адлюстравання сучаснай рэчаіснасці ў нацыянальнай народнай творчасці. У артыкуле музыказнаўчы аналіз спалучаецца з эстэтычным».

Аб апрацоўках беларускай народнай песні піша С. Нісеневіч, зыходзячы з таго, што апрацоўка — напулярызацыя і наватарства ў народна-песнянай творчасці. Аналізуючы лепшыя зоры сучаснай беларускай народнай песні, аўтар выказвае думку, што на падставе трынаццаці нацыянальных песняных традыцый можна ярка і пераканальна развіць новую савецкую песню, выкарыстоўваючы і пераўтвараючы традыцыйныя жанры і сродкі музычнай мовы, якія складалі гістарычна. Многа ўвагі надае аўтар аналізу новых рысаў у сучаснай народнай песні ў адрозненне ад беларускай традыцыйнай песняна-творчасці.

Артыкул народнага артыста БССР І. Жыноўіча — сціслы нарыс аб беларускіх цымбалах, у якім выказаны думкі аб паходжанні і даўнасці распаўсюджвання цымбал у Беларусі. Аўтар таксама знаеці чытача з іх будовай, ладам і гукарадам, прыводзіць цікавыя прыклады творчага стаўлення народных музыкантаў да свайго інструмента. Разглядаючы найбольш характэрныя гукарады цымбалаў, якія былі ўжытыя і перададзены ў розных абласцях Беларусі, І. Жыноўіч робіць адпаведныя вывады аб перавагах і абмежаванасці кожнага з іх.

даследчай работа, падобны багаты музычны матэрыял. Але, на наш погляд, абгульненне аб апрацоўках І. Цікоцкага. Асаблівасці яго стылю сфармуляваны даволі рэальна. Менш удала паказаны асаблівасці апрацоўкаў А. Багатырова. Некаторыя палажэнні, ужытыя для характарыстыкі апрацоўкаў аднаго кампазітара, лёгка могуць быць адраваныя другому.

У С. Нісеневіч ёсць некалькі спрошчання, прасталінейна меркаванні, правядзенне часта знешніх паралеляў. Напрыклад, яна піша, што ў апрацоўцы М. Алаўданава песні «Як намерла матулька» «смунаса вобразе сіроткі падкрэслена зыходным рухам мелодыі», а яе канфіліт з бацькам, які яе забіў, — «узыходным рухам мелодыі». Або лічыць: «Асабліва характэрны для беларускіх кампазітараў пераход у адзінае мініор пры перадачы трагічнай сітуацыі або ў адзінае мажор пры свядарванні справядлівасці». Думка, на падставе толькі знешніх прыкмет нельга глыбока характарызаваць сутнасць музычнага вобраза.

Не ўсе вывады аўтара абгрунтаваны. Асабліва думкі выклікаюць нявер'яны. Напрыклад, папракчына І. Цікоцкага за лішнюю насамачна харавой фактуры і магучасці гучанні ў разе апрацоўкаў. С. Нісеневіч свядаржае, што ў операх рускіх класікаў «лішнія», якія раскрываюць ідэя-наміны моманты... часцей за ўсё даюцца без суправаджэння». Гэтую думку яна падмапоўвае прыкладамі. Але ж з яна большым поспехам можна падабраць прыклады, якія свядчаць аб адваротным.

Безумоўна, моцны аналітычны бок работы — прафесійналы разгляд асаблівасцей гарманізацыі, ладу, метрычнасці, прымяў паліфонічнага развіцця і г. д., якія выкарыстоўваюцца тым або іншым кампазітарам.

Артыкул М. Шафірова прысвечаны пытанню педэгагічнага вывешчвання беларускай народнай песні ў дзіцячых і сямейных курсах музычна-тэарэтычнага дыплама. Аўтарам праведзена валькія

даследчай работа, падобны багаты музычны матэрыял. Але, на наш погляд, абгульненне аб апрацоўках І. Цікоцкага. Асаблівасці яго стылю сфармуляваны даволі рэальна. Менш удала паказаны асаблівасці апрацоўкаў А. Багатырова. Некаторыя палажэнні, ужытыя для характарыстыкі апрацоўкаў аднаго кампазітара, лёгка могуць быць адраваныя другому.

У С. Нісеневіч ёсць некалькі спрошчання, прасталінейна меркаванні, правядзенне часта знешніх паралеляў. Напрыклад, яна піша, што ў апрацоўцы М. Алаўданава песні «Як намерла матулька» «смунаса вобразе сіроткі падкрэслена зыходным рухам мелодыі», а яе канфіліт з бацькам, які яе забіў, — «узыходным рухам мелодыі». Або лічыць: «Асабліва характэрны для беларускіх кампазітараў пера

Гавораць дэлегаты з'езду

Хвалюючая падзея

18 МАЯ ў МАСКВЕ адкрываецца Трэці з'езд пісьменнікаў СССР. Беларускія літаратары — не толькі тыя, якія едуць дэлегатамі на з'езд, а і ўсе, хто працуе на сваім рабочым сталом...

Ад Саюза пісьменнікаў БССР едуць на ІІІ Усесаюзны з'езд народны пісьменнік Беларусі Кандрат Крапіва, паэты Пятрусь Броўка, Пятро Глебка, Максім Танк і Мікен Панчанка, празаікі Іван Шамякін, Янка Брыль і іншыя.

У Беларусіх пісьменнікаў шмат сардэчных сяброў. Дружба з імі яшчэ загартавалася ў дні Вялікай Айчыннай вайны. А дашэр яна тым больш непарушная.

На ІІІ Усесаюзным з'ездзе пісьменнікі абмяняюцца думкамі аб становішчы і далейшым развіцці нашай савецкай літаратуры, падзяляючы творчыя задумкі, узамежнымі пакажаннямі.

У перадаўскай трыбуне шмат было выказана думак аб тым, чаму пісьменнікі чакаюць ад з'езду. Можна выказаць неспрыяльнае чаканне выступлення Міхаіла Шалахава ці Аляксандра Твардоўскага.

Адначасна можна сказаць, што ўсе чакаюць усхваляючай гаворкі аб галоўных задачах развіцця нашай літаратуры — яе верным служэннем народу, адлюстраванні тэм сучаснасці і павышэнні майстэрства.

Трэці з'езд пісьменнікаў СССР азначаюць, як і нядаўні XXI з'езд нашай роднай Камуністычнай партыі, з'езд будаўнікоў камунізма. Для нас, савецкіх пісьменнікаў, яна найважнейшая абавязка, чым падвобшы вынікі прааробнай работы, творча абмеркаваць тыя важныя задачы, якія паставіла Камуністычная партыя перад краінай на бліжэйшае самігоддзе.

Іван ГРАМОВІЧ.

За прыцыповую размову

МНЕ ХАЦЕЛАСЯ Б, каб Трэці з'езд пісьменнікаў СССР быў на вышнім сапраўднай творчай нарадзе — каб ён вывёў не толькі дасягненні нашай савецкай літаратуры, але і недахопы, якія ў нас яшчэ ёсць.

Усе мы чакаем ад з'езду грунтоўнай творчай размовы і, несумнянна, ён пройдзе пад сцягам прыцыповай партыйнай крытыкі і самакрытыкі.

Піліп ПЕСТРАК.

З лепшымі думкамі і пачуццямі

ЛІТАРАТУРНАЯ грамадскасць, і самая шырокая колы чытачоў, несумнянна, з вялікай увагай і глыбокай цікавасцю будзе сачыць за работай Трэцяга з'езду пісьменнікаў СССР. Не толькі таму, што мастацкая літаратура ў нашай краіне наогул карыстаецца павягай і шчырай любоўю шырокіх мас, а і таму, што з'езд склікаецца ў гістарычна важны і адказны час, калі краіна ўступіла ў самігоддзе разгорнутага будаўніцтва камуністычнага грамадства і калі роля літаратуры ў камуністычным выхаванні працоўных узрасце яшчэ больш.

У Маскве абіраюцца прадстаўнікі братніх літаратур усёй нашай неабсяжнай Радзімы. За чатыры з паловай год, што мінулі з часу Другога Усесаюзнага з'езду пісьменнікаў, савецкая шматнацыянальная літаратура, нягледзячы на шалёныя наскокі на яе з боку равінізму і ўсіх масцей, асобныя хібы і памылкі, наапаляла новыя багаты творчы вопыт. Яна наўхільна развілася далей, ішла па шляху служэння народу, справе Камуністычнай партыі. І ў кожнай з братніх нацыянальных літаратур ёсць свае новыя здабыткі.

Абмен творчым вопытам, прыцыповая крытыка недахопаў, абмеркаванне надзенных баявых задач, што ставяць перад савецкімі пісьменнікамі, пытанні творчай літаратуры, майстэрства, яе сувязі з сучаснымі галінамі мастацтва і культуры — усё гэта, беспрарывна, знойдзе належнае месца ў рабоце з'езду, у размовах на ім.

Дэлегаты ад пісьменніцкіх арганізацый Беларусі едзя на з'езд, маючы таксама што раскажаць аб сённяшніх здабытках беларускай літаратуры, аб яе творчым вопыце, аб перспектывах яе далейшага развіцця. Чацвёрты з'езд пісьменнікаў БССР, які адбудзецца не так даўно, пераканаўча паказаў, што беларуская літаратура знаходзіцца на правільным шляху, з'яўляецца адным з перадавых атрадаў савецкай літаратуры і што пісьменнікі Беларусі маюць усе магчымасці выканання задачы, паставіленай перад імі партыяй, народам, жыццём.

Мне вельмі высокі гонар быць у ліку дэлегатаў з Беларусі — уладальнікам Трэцяга з'езду пісьменнікаў СССР. Я шчаслівы аказаным мне высокім дарэкам. Мы едзем у сталіцу нашай вялікай Радзімы Маскву, везучы гарачае і шчырае прывітанне з'езду ад роўнай квітнечкай Беларусі, ад яе працавітага народа, ад сваіх тварышчаў-пісьменнікаў, свае лепшыя думы і пачуцці. Можна не сумняваюцца, што з'езд адкрые новую яркую старонку ў далейшым развіцці самай перадавой у свеце савецкай літаратуры.

Тарас ХАДКЕВІЧ.

Эпіграмы

ПРАГРАМА І ДЗЕЯННЕ
Аб сабе заяўляе прама:
Не паэт, а сучаснасць сама.
Што ні верш — то яго праграма,
Толькі дзеянні штосці няма.

На здымку: група беларускіх літаратараў — дэлегатаў ІІІ Усесаюзнага з'езду пісьменнікаў. Злева направа: М. Калачынскі, П. Пестрак, Я. Скрыган, К. Кірэнка, І. Грамовіч, М. Лужанін, П. Глебка, Я. Брыль, І. Гурскі, Т. Хадкевіч.

Жыццё натхненя

А ДНА з адметных рыс нашага часу — тое, што ён багаты самымі разнастайнымі падзеямі. Яны хутка, як у калейдаскопе, мяняюцца, як бы заслабляюць адна другую.

Падзейнае сутэсна-гістарычнае значэння з'яўляе XXI з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. З трыбуны з'езду партыя прамарыла шлях, пройдзены савецкім народам, і святлом марксіска-ленінскай навукі, нібы магучым праектарам, асвятляла новыя вышыні, што ляжаць наперадзе, вабячы да сабе сэрцы мільянаў працаўнікоў нашай Радзімы.

Скіроўваючы поступ краіны да новых вышын, партыя заўсёды ставіць перад працоўнымі канкрэтныя задачы. На бліжэйшае самігоддзе яны вызначаны ў кантроль і планаванне развіцця народнай гаспадаркі. Складзеныя ў адпаведнасці з эканамічнымі законамі развіцця нашага грамадства, гэтыя лічыбы дэманструюць паступальны рух краіны ўперад, барацьбу нашага народа за стварэнне эканамічна-матэрыяльнай базы камунізма.

На з'ездзе партыі значная ўвага была аддана савецкай літаратуры, з'езд вызначыў яе месца ў жыцці савецкага народа, у яго барацьбе за шчаслівае будучыню. У дэклаце таварыша М. С. Крушчова ясна і выразна сфармулявана задача перад пісьменнікамі: адлюстраванне герачных подзвігаў народа-будаўніца.

У сувязі з гэтым асабліва актуальнасць набывае пытанне аб сувязях пісьменнікаў з жыццём.

Літаратура па сваёму прызначэнню павінна быць люстрам народнага жыцця. Толькі канкрэтнае гістарычнае рэчаіснасць з'яўляецца сапраўднай крыніцай мастацкай творчасці. Не выпадкова Карл Маркс, характарызуючы мастацтва, называў яго мастацтва-практычным асяпненнем свету.

На з'ездах пісьменнікаў у некаторых рэспубліках ставілася дэклацы «Пісьменнікі і сучаснасць». У друку апублікаваны артыкулы, аўтары якіх таксама асвятляюць гэты пытанне. У прыватнасці, пісьменнікі хвалюць тое, што неабходна разумець пад сучаснасцю. Шы прамавіцям, скажам, літаратар з'яўляецца да падзей нядаўняга мінулага Савецкай краіны: калектывізацыі, першых пляцовак, Вялікай Айчыннай вайны?

Асабіста мне думалася так: няма жыцця дае права пісьменніку, на якую б надзённую тэму ён ні пісаў, аглядацца назад, разглядаць падзеі, што адбыліся ў гадзі, у дэялектычнай сувязі з сённяшнім рэчаіснасцю. Але галоўная ўвага павінна быць скіравана на рэчаіснасць нашых дзён.

Пісьменнік — гэта вочы і вушы свайго часу. А наш час настолькі бурны, багаты, што ад яго непаўна адвядзецца. Як, напрыклад, можна быць удзельнікам новабудовы, а пісаць аб далёкім мінулым? Выключэнне тут дапусціцца толькі та, калі падзеі, якія асталіся значнай вехай у гісторыі, вучаць малодзе пакаленне рэвалюцыйнаму гераізму. Так, Ілья Гурскі апублікаваў першы часткі рамана «Мір хачіма». Ён асвятляе даволі аддалены час — перыяд Кастрычніка ў Беларусі. Па духу, па высокіх патрыятычных пачуццях гэты твор вельмі актуальны, ён папярэдае адзін з тэматычных раздзелаў нашай літаратуры. Вядома, аўтар непаўна папракаць за адыход ад сучаснасці.

Пытанні сучаснасці неадрыўна звязаны з пытанні партыйнасці, высокай ідэйна-жыццёвай уласнасцю самым часавячым мараў чалавечства, час перадавых ідэй. Адлюстравваючы наўкраюнае жыццё, пісьменнік, калі ён падпарадкоўвае творчую фантазію праўдзе, павінен абавязкова адлюстравваць ідэй часу, ідэй партыі, якія, авалоданыя масамі, сталі матэрыяльнай сілай у іх барацьбе за перамогу камунізма.

Што ж у сучасным жыцці з'яўляецца галоўным аб'ектам адлюстравання? М. Горкі, як вядома, называў літаратуру чалавечым асяпненнем. Савецкі чалавек, наш сучаснік, здобывае ўсіх матэрыяльных і духоўных каштоўнасцей, творца гісторыі, чалавек з яго патрыятычнымі справамі, ідэямі

Хочацца, каб тры важнейшыя ў рэспубліцы будовы зацкавалі большае кола пісьменнікаў. Але аднымі гэтымі будовамі абмежавана непаўна. У рэспубліцы будуюцца дзясцікі іншых прадпрыемстваў, нараджаюцца новыя галіны прамысловасці.

Вазьміце хадзі па магістральных газопроводах Дашава — Мінск, Ніжка — яго пракаладзены ад Прыкароннага праз горы, станы, ласы і ракі. Колькі тут ла-сапраўднаму

партычных мясцін! Колькі цікавых людзей заняты на будаўніцтве! Яны прасяцаю ў радкі нашых вершаў і паэм. Няхай жа кожны з нас задумаецца над тым, як уславіць будаўнікоў першай у рэспубліцы блакітнай магістрай.

Беларусь стане ў будучым самігоддзі рэспублікай хіміі. Васной мінулага года, будучы з літоўскімі сябрамі ў Магілёве, мы хвалюемінся аглядаць завод штурчана шуюку. Добра, што Васіль Матэвушаў напісаў аб ім вершы. А было б яшчэ лепш, каб нашы пісьменнікі-магіляўчане паехалі туды з Мінска і напісалі празірачны твор.

У Полацку працуе завод тканін са шкла. Мы бачылі шкляныя шарыкі, з якіх выцягваюцца тонкія, накіпталі паўціны, ніткі, мадалі рукамі тканіну, якая не гарыць, не тніе і пры пажарнай апагрозы дасягае трынаццаці стаці. Нажал, ніхто з нас не маў ўважліва, як усё гэта робяць людзі. Варта б заглянуць да іх на месці-дзінкі і ўпоўніцца, якія ў іх залатыя рукі і добрыя чалавечыя сэрцы.

Пералік новых прадпрыемстваў, дзе людзі чакаюць сваіх песьняроў, мастакоў слова, можна значна прадоўжыць. Напрыклад, важнейшай будоўляй Мінска з'яўляецца завод аўтаматчных ліній. У Баранавічах будуюцца тактычны камінаты, у Брасце дынамова-плешчыны. Да канца самігоддзі рэспубліка будзе мець чатыры цукровыя заводы. Папярэдняе Аршанскае ільнянае камінаты — вельмі важнае для краіны прадпрыемства так звананага паўночнага шуюку.

Валікія пераўтварэнні адбываюцца ў калгаснай вёсцы. Многія калгасы эканамічна выраслі, перада сталі на ногі і ўпоўняюцца наперад. Шырока разгорнулася барацьба працаўнікоў зямлі за павышэнне ўраджаю, павелічэнне вытворчасці мяса і малака. Да кіраўніцтва калгасамі прыйшлі вопытныя кадры, якія добра арганізаваныя па ўсіх справах, валодаюць аграагрэхнічнымі ведамі, умеюць кіраваць складанай тэхнікай. Алажаак пісьменніка — прасачыць за тымі зменамі, якія адбываюцца зараз у вёсцы ў сувязі з разгарніццём МТС і далейшым развіццём калгаснага ладу. Асабіста важна прасачыцца за перавагой псіхалогіі працаўнікоў зямлі, бо новыя матэрыяльныя абставіны змяняюць свядомасць, светлапогляд людзей, іх адносіны да працы і сваіх абавязкаў.

Чытачы аб літаратуры

Чалавек будучага гартуецца сёння

НЕАБВЕРЖНЫМ фактам з'яўляецца тое, што кожны новы твор мастацкай літаратуры павінен скажаць нашаму чытачу нешта новае, адметнае, узабагаціць яго веданнем жыцця, стаць яму спадарожнікам і другам. Чытач хоча бачыць у мастацкім творы прыклад таго, як трэба жыць і працаваць. Таму ён шукае ў ім у першую чаргу становачага героя. І ён уладчыні пісьменніку, калі той вобраз становачага героя намаляваў жыццёва праўдзівым, паўнакроўным.

Праўдзівому вобразу, твору не патрэбен павадыр за чытача.

Часам чуецца наараканні на крытыкаў, што яны, маўляў, мала арабілі, каб данесці да чытача ўвесь сэнс творчасці пісьменніка, яго срэды, ідэй, прымёмы. Магчыма, гэта і так. Але, ці варта папракаць толькі крытыкаў? Крытыка, вядома, многа дапамагае і пісьменніку, і чытачу. Але ж мастак слова, які мае што сказаць сваёму сучасніку, павінен размаўляць з ім не праз перакладчыка ці пасрэдніка — крытыка, а шукаць сваіх шляхоў да сарца чытача. Тым больш, што ёсць многа людзей, якія чытаюць мастацкую літаратуру і не цікаюцца літаратурнай крытыкай. Крытык не дапаможа, калі пісьменнік адарваўся ад хвалюючых праблем жыцця і яго твор на сваіх мастацкіх якасцях іх накіраванасці не адпавядае запатрабаваным часу, не можа выклікаць жадаванага прыёму ў чытача.

Працоўны на заводзе, нам часта даводзіцца быць сведкамі, як у абедзённым перапынку ці вольную хвіліну рабочыя гораха абмяркоўваюць кнігі, пастаўнікі, кінафільмы.

Рота сведчыць аб культурным росце і шырыні запатрабаванняў нашага сучасніка.

Жыццё імяля ідзе наперад. XXI з'езд Камуністычнай партыі зацвердзіў самігодны план — план разгорнутага будаўніцтва камунізма.

Перад літаратурай стаіць пачасная задача — выхаванне чалавечка будучыні.

У нашай краіне дасяглівыя «сёння асабілі прафесіі каардынаванага растэнніка, селсара, камабінера. Многія з іх — сталі перадавымі вытворчасці, майстрамі высокіх ураджаюў, працоўны ў брыгадах камуністычнай працы. Яны вучацца ў вярхоўні і аэравыя інстытутах, тэхнікумах. У іх шмат радаспей, шмат юнацкага гарона, але ёсць і цяжкасці і цяжкасці.

Не ўсе з урачарніх дзясцікласнікаў працуюць на заводзе, у калгасе, на новабудовых, на вёсках. Некаторыя яшчэ шукаюць «дэгікі» дарог у жыцці. Аб усім гэтым трэба пісаць нашым пісьменнікам. Пісаць і вучыцца ў жыцці.

А вось некаторыя аўтары нашай літаратуры

У нашай краіне дасяглівыя «сёння асабілі прафесіі каардынаванага растэнніка, селсара, камабінера. Многія з іх — сталі перадавымі вытворчасці, майстрамі высокіх ураджаюў, працоўны ў брыгадах камуністычнай працы. Яны вучацца ў вярхоўні і аэравыя інстытутах, тэхнікумах. У іх шмат радаспей, шмат юнацкага гарона, але ёсць і цяжкасці і цяжкасці.

Не ўсе з урачарніх дзясцікласнікаў працуюць на заводзе, у калгасе, на новабудовых, на вёсках. Некаторыя яшчэ шукаюць «дэгікі» дарог у жыцці. Аб усім гэтым трэба пісаць нашым пісьменнікам. Пісаць і вучыцца ў жыцці.

А вось некаторыя аўтары нашай літаратуры

У нашай краіне дасяглівыя «сёння асабілі прафесіі каардынаванага растэнніка, селсара, камабінера. Многія з іх — сталі перадавымі вытворчасці, майстрамі высокіх ураджаюў, працоўны ў брыгадах камуністычнай працы. Яны вучацца ў вярхоўні і аэравыя інстытутах, тэхнікумах. У іх шмат радаспей, шмат юнацкага гарона, але ёсць і цяжкасці і цяжкасці.

Не ўсе з урачарніх дзясцікласнікаў працуюць на заводзе, у калгасе, на новабудовых, на вёсках. Некаторыя яшчэ шукаюць «дэгікі» дарог у жыцці. Аб усім гэтым трэба пісаць нашым пісьменнікам. Пісаць і вучыцца ў жыцці.

А вось некаторыя аўтары нашай літаратуры

У нашай краіне дасяглівыя «сёння асабілі прафесіі каардынаванага растэнніка, селсара, камабінера. Многія з іх — сталі перадавымі вытворчасці, майстрамі высокіх ураджаюў, працоўны ў брыгадах камуністычнай працы. Яны вучацца ў вярхоўні і аэравыя інстытутах, тэхнікумах. У іх шмат радаспей, шмат юнацкага гарона, але ёсць і цяжкасці і цяжкасці.

Не ўсе з урачарніх дзясцікласнікаў працуюць на заводзе, у калгасе, на новабудовых, на вёсках. Некаторыя яшчэ шукаюць «дэгікі» дарог у жыцці. Аб усім гэтым трэба пісаць нашым пісьменнікам. Пісаць і вучыцца ў жыцці.

А вось некаторыя аўтары нашай літаратуры

У нашай краіне дасяглівыя «сёння асабілі прафесіі каардынаванага растэнніка, селсара, камабінера. Многія з іх — сталі перадавымі вытворчасці, майстрамі высокіх ураджаюў, працоўны ў брыгадах камуністычнай працы. Яны вучацца ў вярхоўні і аэравыя інстытутах, тэхнікумах. У іх шмат радаспей, шмат юнацкага гарона, але ёсць і цяжкасці і цяжкасці.

Не ўсе з урачарніх дзясцікласнікаў працуюць на заводзе, у калгасе, на новабудовых, на вёсках. Некаторыя яшчэ шукаюць «дэгікі» дарог у жыцці. Аб усім гэтым трэба пісаць нашым пісьменнікам. Пісаць і вучыцца ў жыцці.

А вось некаторыя аўтары нашай літаратуры

У нашай краіне дасяглівыя «сёння асабілі прафесіі каардынаванага растэнніка, селсара, камабінера. Многія з іх — сталі перадавымі вытворчасці, майстрамі высокіх ураджаюў, працоўны ў брыгадах камуністычнай працы. Яны вучацца ў вярхоўні і аэравыя інстытутах, тэхнікумах. У іх шмат радаспей, шмат юнацкага гарона, але ёсць і цяжкасці і цяжкасці.

Не ўсе з урачарніх дзясцікласнікаў працуюць на заводзе, у калгасе, на новабудовых, на вёсках. Некаторыя яшчэ шукаюць «дэгікі» дарог у жыцці. Аб усім гэтым трэба пісаць нашым пісьменнікам. Пісаць і вучыцца ў жыцці.

А вось некаторыя аўтары нашай літаратуры

У нашай краіне дасяглівыя «сёння асабілі прафесіі каардынаванага растэнніка, селсара, камабінера. Многія з іх — сталі перадавымі вытворчасці, майстрамі высокіх ураджаюў, працоўны ў брыгадах камуністычнай працы. Яны вучацца ў вярхоўні і аэравыя інстытутах, тэхнікумах. У іх шмат радаспей, шмат юнацкага гарона, але ёсць і цяжкасці і цяжкасці.

Не ўсе з урачарніх дзясцікласнікаў працуюць на заводзе, у калгасе, на новабудовых, на вёсках. Некаторыя яшчэ шукаюць «дэгікі» дарог у жыцці. Аб усім гэтым трэба пісаць нашым пісьменнікам. Пісаць і вучыцца ў жыцці.

А вось некаторыя аўтары нашай літаратуры

У нашай краіне дасяглівыя «сёння асабілі прафесіі каардынаванага растэнніка, селсара, камабінера. Многія з іх — сталі перадавымі вытворчасці, майстрамі высокіх ураджаюў, працоўны ў брыгадах камуністычнай працы. Яны вучацца ў вярхоўні і аэравыя інстытутах, тэхнікумах. У іх шмат радаспей, шмат юнацкага гарона, але ёсць і цяжкасці і цяжкасці.

Не ўсе з урачарніх дзясцікласнікаў працуюць на заводзе, у калгасе, на новабудовых, на вёсках. Некаторыя яшчэ шукаюць «дэгікі» дарог у жыцці. Аб усім гэтым трэба пісаць нашым пісьменнікам. Пісаць і вучыцца ў жыцці.

А вось некаторыя аўтары нашай літаратуры

